

Evangheliile

LECȚIA
UNU

INTRODUCERE ÎN
EVANGHELII

THIRD MILLENNIUM

MINISTRIES

Biblical Education. For the World. For Free.

Pentru materiale video, suporturi de curs și alte resurse, vizitați Third Millennium Ministries la adresa thirdmill.org.

© 2012 Third Millennium Ministries

Toate drepturile rezervate. Fără permisiunea scrisă a editurii Third Millennium Ministries, Inc., P.O. Box 300769, Fern Park, Florida 32730-0769, nicio porțiune din această publicație nu poate fi reprodusă în scopuri comerciale, în nicio formă și prin niciun mijloc, cu excepția unor citate scurte în vederea recenziei, comentariului sau studiului.

Dacă nu există alte precizări, toate citatele biblice sunt din Sfânta Scriptură - Biblia versiunea Dumitru Cornilescu revizuită. Copyrightul Bibliei Cornilescu © 1924 aparține British and Foreign Bible Society (Societatea Biblică pentru răspândirea Bibliei în Anglia și străinătate). Copyrightul © 2010 ediției revizuite în limba română aparține Societății Biblice Interconfesionale din România, cu aprobarea British and Foreign Bible Society.

DESPRE THIRD MILLENNIUM MINISTRIES

Înființată în 1997, Third Millennium Ministries este o organizație creștină nonprofit care furnizează **educație biblică gratuită în întreaga lume**. Ca răspuns la nevoia tot mai mare de formare biblică judicioasă a liderilor creștini de pe mapamond, noi creăm o programă de seminar multimedia ușor de folosit, finanțată prin donații, în cinci limbi de mare circulație (engleză, spaniolă, rusă, chineză mandarină și arabă) și o distribuim gratuit celor care au cea mai mare nevoie de ea, mai cu seamă liderilor creștini care nu au acces la educația tradițională sau nu și-o pot permite. Toate lecțiile sunt scrise, concepute și produse intern și sunt similare ca stil și calitate celor de pe History Channel[®]. Această metodă originală și eficientă pentru formarea liderilor creștini s-a dovedit foarte eficace în întreaga lume. Am câștigat Premiul Telly pentru o producție video remarcabilă în domeniul educației și utilizării animației, iar programa noastră este folosită în prezent în peste 150 de țări. Materialele Third Millennium apar sub formă de DVD-uri, materiale tipărite, *streaming* pe internet, transmisie televizată prin satelit și emisiuni de radio și televiziune.

Pentru informații suplimentare despre lucrarea noastră de slujire și pentru a afla cum vă puteți implica, vă rugăm să vizitați <http://thirdmill.org>.

Cuprins

I. Introducere.....	1
II. Caracterul literar.....	1
A. Genul	2
1. Narațiunea istorică	2
2. Biografia greco-romană	3
3. Narațiune istorică biblică	5
B. Credibilitatea	Error!
Bookmark not defined.	
1. Accesul	6
2. Sinceritatea	7
3. Coroborarea	8
4. Instruirea	9
5. Convingerile teologice	9
6. Duhul Sfânt	10
III. Stautul în biserică	11
A. Compoziția	11
1. Asemănările	12
2. Teoriile compoziției	14
3. Certitudinea	Error!
Bookmark not defined.	
B. Autenticitatea	15
1. Autori demni de încredere	155
2. Aprobarea apostolică	16
3. Mărturia bisericii	16
IV. Unitatea	17
A. Aceiași istorisire	177
B. Isus	188
1. Dovezile	188
2. Vocabularul	19
3. Etapele	21
V. Diversitatea	222
A. Dificultățile aparente	23
1. Cronologia	23
2. Omisiunea	233
3. Evenimentele diferite	24
4. Cuvântările diferite	24
B. Accentele distinctive	25
1. Cine este Isus în Matei?	26
2. Cine este Isus în Marcu?	27
3. Cine este Isus în Luca?	29
4. Cine este Isus în Ioan?	311
VI. Concluzie	33

Evangheliile

Lecția întâi

Introducere în evanghelii

INTRODUCERE

V-ați gândit vreodată la importanța știrilor în viața noastră? Informațiile importante pe care le primim despre lumea din jur ne influențează opiniile, valorile, planurile și multe alte aspecte ale vieții. Uneori evenimentele sunt atât de semnificative încât ne schimbă cu totul concepția despre lume.

Ei bine, dacă stăm și ne gândim, chiar Biblia este un fel de arhivă de știri. Ea consemnează tot felul de știri bune și proaste legate de poporul lui Dumnezeu de-a lungul istoriei. Iar studiul acestor istorisiri ne influențează și ne schimbă în multe feluri.

Dar cele mai bune vești pe care ni le dă Scriptura sunt, fără îndoială, colecția de relatări pe care o numim „vestea bună” sau „evangheliile.” Acestea sunt relatările privitoare la persoana și lucrarea Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos și au darul de a ne schimba viața.

Aceasta e prima lecție din ciclul *Evangheliile*. În acest ciclu vom explora cărțile scrise de Matei, Marcu, Luca și Ioan despre viața și lucrarea lui Isus Hristos. Prin această lecție, intitulată „Introducere în evanghelii,” ne vom face o imagine asupra acestor cărți, care ne va ajuta să le înțelegem mai bine și să le aplicăm mai deplin în viața noastră.

În această introducere în evanghelii vom atinge patru aspecte cruciale. În primul rând, vom analiza caracterul literar al evangheliilor. Apoi vom analiza statutul lor în biserică. În al treilea rând, vom aborda unitatea evangheliilor. Iar în al patrulea rând vom explora diversitatea ce le distinge una de alta. Să începem cu analiza caracterului literar al acestor cărți.

CARACTERUL LITERAR

De obicei, când citim literatură, avem cât de cât o idee despre genul literar din care face parte, iar asta ne arată cum s-o citim și ce să așteptăm. De exemplu, dacă citești un roman istoric, nu te aștepti la fapte istorice autentice și nu ești indus în eroare. Sau, dacă citești un volum de povestiri scurte și știi că nu e un roman, nu-l citești așa. Așadar, trebuie să avem idee ce gen literar citim și ce convenții i se aplică.

— dr. Richard Bauckham

Vom explora caracterul literar al evangheliilor din două puncte de vedere. Mai întâi, vom aborda genul literar al evangheliilor – caracteristicile literare generale – și, în al doilea rând, vom discuta despre credibilitatea lor istorică. Să studiem mai întâi genul celor patru evanghelii.

GENUL

La modul general, genul este o categorie sau un tip de literatură. De regulă, genurile se deosebesc între ele prin formele și funcțiile lor literare, cum ar fi stilul narativ și folosirea limbajului figurativ.

Biblia conține multe genuri. De exemplu, avem narațiunea istorică, bunăoară relatările despre David din Vechiul Testament. Un alt gen este poezia, cum ar fi Psalmii. Scrisorile sau epistolele sunt un alt gen, la fel este și profeția și așa mai departe. Fiecare gen literar are propriile convenții, propriile căi de comunicare. De aceea, e important să înțelegem genul literar al evangheliilor. E mai ușor să înțelegem *ce* ne învață, dacă înțelegem mai întâi *cum* ne învață.

Pentru a înțelege cum comunică evangheliile, vom identifica și descrie genul acestora în trei pași. În primul rând, vom face câteva afirmații generale, identificând evangheliile ca narațiuni istorice. În al doilea rând, le vom compara cu un tip specific de narațiune istorică, și anume biografia greco-romană. Și, în al treilea rând, vom compara evangheliile cu narațiunile istorice biblice, cum ar fi istorisirile Vechiului Testament. Să începem cu analiza categoriei generale a narațiunii istorice.

Narațiunea istorică

Narațiunile istorice sunt istorisiri despre oameni din trecut și despre faptele și evenimentele ce au avut loc în vremea lor. În linii mari, evangheliile sunt narațiuni istorice deoarece consemnează viața și lucrarea lui Isus Hristos.

Cea mai mare parte a Bibliei și a evangheliilor e scrisă intenționat în formă narativă, deoarece nouă ne plac povestirile. Când suntem prinși într-o povestire deosebită, suntem captivați, nu doar mental, ci și emoțional și chiar la nivelul senzațiilor fizice. Povestirile ne permit și să trăim ceva în mod indirect, prin experiențele altora. În asta stă mare parte din puterea povestirii. Astfel, deoarece evangheliile ajung la noi ca literatură, sub formă de narațiune, putem nu doar să învățăm adevăruri despre Isus, ci și să-L cunoaștem în mod direct, să vedem Împărăția lui Dumnezeu și Împărăția Cerurilor intrând în acțiune, să vedem nu doar o enunțare a compasiunii lui Isus – Isus îi iubește pe cei smeriți – ci și să-L vedem spunând și trăind întâmplări în care cei smeriți sunt înălțați, iar cei mândri sunt smeriți. Iar povestirile și forma literară a evangheliilor ne permit și să urmăm exemplul lui Isus, la fel cum au făcut ucenicii. Având povestirile sub formă de narațiune, putem să-L urmăm pe Isus astfel. Putem să ne identificăm cu personajele în eșecurile, dar și în succesele lor, și să căutăm să trăim cu credincioșie propria noastră poveste – viața noastră.

— dr. Jonathan Pennington

De regulă, în scrierile seculare ale lumii antice narațiunile istorice erau alcătuite din trei părți principale. Începutul narațiunii prezintă personajele și stabilește țelul pe care trebuie să-l atingă. Apoi sunt prezentate provocările și obstacolele peste care trebuie să treacă personajele pentru a-ți atinge țelurile. Sfârșitul este încheierea evenimentelor descrise, unde se arată de obicei dacă personajele și-au atins sau nu scopul.

Evangheliile urmează același plan. Fiecare începe cu prezentarea lui Isus ca personaj principal și Îi descrie țelul de a aduce mântuire prin împărăția lui Dumnezeu. Fiecare continuă cu prezentarea provocărilor la adresa autorității și lucrării lui Isus și se termină cu descrierea rezultatelor lucrării Sale pământești. Datorită acestor similarități, aproape toată lumea e de acord că genul literar general al evangheliilor este narațiunea istorică.

Biografia greco-romană

În cadrul categoriei mai largi a narațiunii istorice, unii comentatori au sugerat că evangheliile fac parte dintr-un grup mai restrâns de narațiuni, cunoscut drept biografie greco-romană.

Vom analiza aceste comparații dintre evangheliile și biografia greco-romană în două etape: mai întâi vom vedea asemănările dintre ele, iar apoi diferențele. Să începem cu asemănările.

Asemănările. Biografiile antice consemnau viața marilor lideri. Deși prezentau multe personaje și întâmplări, biografiile greco-romane descriau personajele și întâmplările așa încât să-l scoată în evidență pe liderul respectiv. Îi apărau ideile și perpetuau cunoașterea acțiunilor sale de la o generație la alta. Din acest punct de vedere, evangheliile se aseamănă cu biografiile antice.

Vedem paralele cu unele biografii antice și în faptul că Matei și Luca includ relatarea nașterii și toți cei patru evangheliști scriu detaliat despre moartea lui Isus. De asemenea, evangheliile respectă convențiile biografiei antice în urmărirea evenimentelor din viața lui Isus. La fel ca alți biografi antici, autorii evangheliilor au prezentat evenimentele dintre nașterea și moartea lui Isus în diverse moduri. Uneori le-au prezentat cronologic, alteori le-au grupat în funcție de subiect, iar în unele cazuri le-au prezentat chiar în funcție de zona geografică.

Mi se pare important să precizăm de la bun început că evangheliile sunt în general cronologice. De pildă, încep cu botezarea poporului de către Ioan Botezătorul, apoi prezintă botezul lui Isus și lucrarea Sa, urmată de arestare, judecată, răstignire și înviere. Deci, în linii mari, există o ordine cronologică. În anumite cazuri însă, comparând două evangheliile întâlnim evenimente sau cuvântări prezentate în ordine diferită. Acest lucru reprezintă o problemă doar dacă considerăm că evangheliile intenționează sau pretind să dea o ordine cronologică precisă din toate punctele de vedere. Dar majoritatea autorilor și a tipurilor de narațiuni permit scriitorului să-și organizeze materialul într-o ordine diferită de cea cronologică. Deseori întâlnim, de

exemplu, o ordine logică sau o grupare tematică a relatărilor. Primii creștini, de exemplu Eusebiu, istoric creștin și episcop la începutul secolului al patrulea, afirmă că diferențele din ordinea evangheliilor erau deja binecunoscute, iar cititorii de atunci nu le considerau o problemă deoarece nu presupuneau că s-a urmărit o prezentare strict cronologică.

— dr. David Redelings

O altă caracteristică importantă a biografiilor greco-romane este relatarea evenimentelor trecute ca realități istorice, creând astfel o distincție între trecut și prezent. Se concentrau pe consemnarea unor vieți și contribuții unice, irepetabile, ale unor personalități istorice specifice.

În general, biografiile antice încercau să cerceteze și să redea cu acuratețe mărturiile orale și scrise. Să luăm exemplul oferit de respectatul biograf Plutarh, care a trăit între 46 și 120 d.H. Plutarh a fost un istoric laic grec care a scris în jurul anului 70 d.H., cam în același timp cu scrierea evangheliilor. Și-a început lucrarea *Viața lui Cicero* prezentându-i pe părinții acestuia, dar a recunoscut că nu există date suficiente pentru tatăl lui Cicero.

Toată lumea spune că mama lui Cicero, Helvia, era de viță nobilă și a trăit o viață exemplară; însă despre tatăl său relatările sunt la poli opuși. În timp ce unii cred că a fost fiul unui piuar, instruit în meseria respectivă, alții îl pun în rândul strămoșilor lui pe Tullius Atticul, un ilustru împărat al volscilor, care a dus cu mare vitejie război împotriva romanilor.

Grija lui Plutarh de a face distincție între datele concrete și speculații în cazul părinților lui Cicero, arată că cel puțin unii biografi antici au acordat atenție detaliilor istorice, fiind preocupați de acuratețe. Evangheliile oferă dovezi că sunt la fel de atente ca Plutarh în relatările lor.

Putem spune în general că evangheliile sunt narațiuni istorice scrise într-o perioadă în care literatura biografică era populară în lumea greco-romană. Probabil că această receptivitate de care se bucurau biografiile i-a încurajat pe autorii evangheliilor în ceea ce aveau de făcut și i-a determinat să adopte câteva din convențiile de formă ale acestora.

Dar, în ciuda asemănărilor dintre evangheliile și biografia greco-romană, există și diferențe semnificative.

Diferențele. Deși putem menționa mai multe diferențe, vom lua în discuție doar trei. În primul rând, evangheliile diferă de biografia greco-romană prin cititorii cărora li se adresează.

De obicei, biografiile antice se adresau unui public larg, în timp ce evangheliile au fost scrise pentru publicul relativ specific format din biserica creștină primară. Deși conțin trăsături specifice biografiilor, în esență sunt scrise pentru uz religios în cadrul bisericii. Acest lucru e confirmat de rapiditatea cu care au început să fie folosite regulat în învățătura și închinarea din biserică.

În al doilea rând, evangheliile diferă de biografii prin ceea ce accentuează. Biografiile greco-romane accentuează de regulă calitățile personajelor principale, încurajându-și cititorii să imite viața și personalitatea acestora. Deși în multe feluri viața lui Isus constituie un exemplu pentru noi, evangheliile se axează pe ceva complet diferit. Ele accentuează unicitatea Lui. Se axează pe Isus ca Cel care-L revelează pe Dumnezeu și singurul care poate să-Și răscumpere poporul. De aceea o parte atât de mare a narațiunii evangheliilor se ocupă de ultima săptămână din viața Sa – Săptămâna Patimilor.

În al treilea rând, evangheliile prezintă o cultură diferită de cea a biografiilor antice. Biografiile exprimau interesele, valorile și stilul de viață greco-roman. Evangheliile sunt mult mai influențate de cultura evreiască, mai ales de Vechiul Testament. Această afirmație este valabilă chiar și pentru Evanghelia lui Luca, influențată cel mai mult de cultura și gândirea greacă.

În concluzie, există asemănări demne de remarcat între evangheliile și biografiile greco-romane. Acestea pot aduce lumină asupra înțelesului evangheliilor. Dar, având în vedere diferențele semnificative dintre ele, este clar că evangheliile nu se încadrează perfect în genul biografiei greco-romane.

Acum, că am abordat relațiile evangheliilor din prisma narațiunii istorice generale și a biografiei greco-romane, le putem compara cu genul narațiunii istorice biblice.

Narațiune istorică biblică

Deși sunt similare narațiunilor istorice tipice și chiar biografiilor greco-romane, totuși cea mai mare similitudine este între evangheliile și narațiunile istorice vechi-testamentare. Și nu ar trebui să fim surprinși. La urma urmei, narațiunile Vechiului Testament făceau parte din Scripturile sacre ale scriitorilor evangheliilor. Datorită numeroaselor referiri făcute de fiecare evanghelist la Vechiul Testament putem fi siguri că cunoșteau bine Vechiul Testament – probabil mult mai bine decât mulți creștini din ziua de azi. Iar buna cunoaștere a Vechiului Testament a influențat modul în care și-au abordat misiunea.

În plus, autorii evangheliilor și cei ai narațiunilor istorice din Vechiul Testament au scris cu un scop similar, și anume să explice și să apere legământul lui Dumnezeu cu poporul Său. De exemplu, narațiunile istorice din capitolele 1-19 ale Exodului furnizează baza istorică a legământului mozaic din capitolele 20-24 ale Exodului.

Acest scop reiese clar din pasaje precum Exodul 24:8, unde citim următoarea relatare:

Moise a luat sângele și a stropit poporul, zicând: „Iată sângele legământului pe care l-a făcut Domnul cu voi pe temeiul acestor cuvinte.“ (Exodul 24:8)

Alte narațiuni biblice, precum capitolele 1-23 din Iosua, oferă baza pentru reînnoirea legământului din Iosua capitolul 24. Narațiunile din cărțile Judecători și 1 Samuel reprezintă baza istorică a legământului davidic din 2 Samuel capitolul 7. Tot așa,

evangheliile furnizează fundamentul istoric pentru Noul Legământ stabilit de Isus.

Iată cum reflectă narațiunea din Luca 22:20 relatarea din Exodul 24:8, citită anterior:

Tot astfel, după ce au mâncat, [Isus] a luat paharul și li l-a dat, zicând: „Acest pahar este legământul cel nou, făcut în sângele Meu care se varsă pentru voi.“ (Luca 22:20)

Pe scurt, comparate cu alte genuri literare cunoscute, evangheliile se aseamănă cel mai bine cu narațiunile istorice biblice. Asta nu înseamnă că sunt exact ca alte narațiuni istorice biblice. În definitiv, e adevărat că împrumută anumite trăsături din biografia greco-romană. În acest sens, am putea spune că evangheliile sunt un nou tip de narațiune istorică biblică. Așadar, când le citim este bine să o facem gândindu-ne că sunt în primul rând narațiuni istorice biblice, dar și să vedem accentul biografic pus pe Isus și să interpretăm celelalte personaje în raport cu El.

După ce am studiat genul literar al evangheliilor, putem să trecem la problema credibilității lor ca relatări istorice despre Isus.

CREDIBILITATEA

De-a lungul istoriei s-a făcut mereu distincție între istoricii credibili și cei îndoielnici, între sursele sigure și cele nesigure. Întrebarea este: Autorii evangheliilor au scris relatări credibile sau îndoielnice ale vieții lui Isus? Deși criteriile din zilele noastre nu sunt identice cu cele respectate de Matei, Marcu, Luca și Ioan, există destule dovezi că aceștia au avut resursele și motivația necesare pentru a scrie relatări demne de încredere despre Isus.

Cu toate că există nenumărate metode pentru a dovedi că evangheliile sunt relatări istorice demne de încredere ale vieții lui Isus, vom lua în discuție doar șase dovezi.

Accesul

În primul rând, scriitorii evangheliilor au avut acces la însemnări ale evenimentelor pe care le-au consemnat. La fel ca azi, lumea antică se aștepta ca istoricii credibili să aibă acces la multe informații legate de subiectul lor.

Să ne întoarcem la istoricul roman Plutarh. În introducerea la *Viața lui Demostene*, a menționat așteptările culturale comune legate de felul în care un istoric ar trebui să-și facă lucrarea:

Dacă cineva se angajează să scrie o istorie ... în primul rând și înainte de toate este necesar să ... aibă o mulțime de cărți felurite și ... să asculte și să se informeze cu privire la detalii care, fiind omise de penițele scriitorilor, sunt păstrate cu o mai mare acuratețe în memoria oamenilor. Altfel lucrarea sa va fi deficitară în multe privințe.

De aici reiese că Plutarh a crezut cu tărie că un istoric demn de încredere trebuie să aibă acces la surse sigure. Și a prețuit informarea cu minuțiozitate din toate sursele disponibile, fie scrise, fie transmise pe cale orală.

Toți scriitorii evangheliilor au fost fie martori oculari ai vieții lui Isus, fie au avut contact direct cu martori oculari. Întrucât Matei și Ioan au fost ucenicii lui Isus, au fost prezenți la multe din evenimentele consemnate. Marcu a fost un tovarăș apropiat al lui Petru și s-a informat direct de la el. Iar Luca a călătorit cu Pavel și a căutat martori oculari de încredere pentru evanghelia sa. Iată ce scrie Luca în Luca 1:1-3:

Fiindcă mulți s-au apucat să alcătuiască o istorisire amănunțită despre lucrurile care s-au petrecut printre noi, după cum ni le-au încredințat cei ce le-au văzut cu ochii lor de la început și au ajuns slujitori ai Cuvântului, am găsit și eu cu cale, prea alesule Teofile, după ce am făcut cercetări cu de-amănuntul asupra tuturor acestor lucruri de la obârșia lor, să ți le scriu în șir unele după altele. (Luca 1:1-3)

Sinceritatea

În al doilea rând, credibilitatea istorică a evangheliilor poate fi văzută și din gradul ridicat de sinceritate al lucrărilor lor. Pentru o istoriografie bună, standardele antice le cereau istoricilor să fie sinceri și onești în consemnarea istoriei. Li se cerea să relateze o varietate de detalii, cuprinzându-le și pe cele care erau în detrimentul mesajului ilustrat.

În această privință, este demn de remarcat faptul că autorii evangheliilor au descris atât de des eșecurile ucenicilor lui Isus. Iar în cazul lui Matei și Ioan, asta a însemnat descrierea propriilor eșecuri. Și dacă comentatorii care afirmă că tânărul care a fugit dezbrăcat din grădina Ghetsimani e chiar Marcu (Marcu 14:51-52) au dreptate, atunci și acesta și-a descris propriile deficiențe. Și, fără excepție, toți autorii evangheliilor au expus eșecurile ucenicilor lui Isus în ansamblu, recunoscând că liderii bisericii primare erau departe de a fi perfecți.

Un singur exemplu: Marcu 6:51-52 relatează că ucenicii nu au înțeles miracolul prin care Isus a hrănit 5000 de oameni.

Ei au rămas uimiți și înmărmuriți, căci nu înțeleseseră minunea cu pâinile, fiindcă le era inima împietrită. (Marcu 6:51-52)

În repetate rânduri, autorii evangheliei au relatat neînțelegerile și eșecurile morale ale ucenicilor lui Isus. Dar, dacă menționarea acestor greșeli putea submina autoritatea și respectabilitatea liderilor bisericii, de ce au fost consemnate de autorii evangheliilor?

Mulți cititori sunt deranjați de faptul că ucenicii sunt prezentați în evangheliile ca imperfecti și având o înțelegere imperfectă. Printre altele, asta arată credibilitatea tradiției evangheliei – faptul că evangheliștii erau gata să includă lucruri ce-i făceau pe primii lideri ai

bisericii să arate, dacă nu rău, cel puțin nu prea bine. Așa că, într-un fel, este o mărturie a credibilității și acurateței evangheliilor.

— dr. David Bauer

Permiteți-mi să sugerez că tocmai tendința ucenicilor de a se portretiza negativ în propriile scrieri e unul din cele mai puternice argumente în favoarea credibilității evangheliilor. Dacă citiți scrierile antice ale împăraților Babilonului, Asiriei sau Romei, găsiți o victorie după alta, un triumf după altul: „Iată isprăvile mele glorioase!“ Așa că acum, privind în urmă, ne întrebăm: Oare ce s-a întâmplat cu adevărat? Dacă ne uităm la ucenici, ei sunt doar niște, știți ... Ia gândiți-vă: ce nebun ar inventa o religie în care eroul este răstignit, lucru care este o dovadă de răzvrătire și nelegiuire pentru un roman, romanii fiind stăpâni, și o dovadă că e blestemat pentru evrei, evreii fiind principalii cititori. N-ai inventa niciodată așa ceva, dacă nu s-a întâmplat.

— dr. Dan Doriani

Coroborarea

În al treilea rând, încrederea noastră în credibilitatea scriitorilor evangheliilor este întărită de coroborarea altor surse istorice. Atât istoricii romani, cât și cei evrei au confirmat unele afirmații ale narațiunilor evangheliilor, iar arheologia modernă a găsit și ea dovezi ale veridicității relatărilor lor.

De exemplu, istorici greco-romani precum Pliniu cel Tânăr, Suetoniu, Tacit și Iuliu Africanul pomenesc anumite informații de bază despre viața, moartea prin răstignire și influența de lungă durată a lui Isus.

Așadar, istoricul evreu Josephus scrie o istorie a evreilor pentru guvernul roman în secolul I d.H., în care menționează că Isus Hristos a existat și că a avut un grup de adepți. Istoricul roman Tacit din secolul I d.H., din aceeași perioadă cu Josephus, scrie și el despre Isus Hristos și despre faptul că avea un grup de adepți. Chiar și Talmudul ebraic menționează că Isus a existat.

— dr. Steven Tsoukalas

În general, cred că ne aflăm într-o poziție mult mai bună în examinarea credibilității evangheliilor decât în trecut, în sensul că acum știm mult mai multe decât știam acum 50 de ani despre Palestina evreiască a primului secol, și asta datorită descoperirii scrierilor precum sururile de la Marea Moartă și datorită arheologiei. Iar arheologia din Țara Sfântă are un ritm susținut – mereu noi descoperiri. Așadar, cunoaștem destul de bine contextul în care s-a

desfășurat lucrarea lui Isus. Și putem pune tot felul de întrebări pentru a verifica dacă cele spuse în evangheliile sunt credibile pentru contextul respectiv. Este posibil să-L vedem pe Isus în postura de învățător evreu în contextul respectiv? Cred că, în ansamblu, putem spune că este foarte posibil. Trebuie să ținem cont și de faptul că situația Palestinei evreiești s-a schimbat radical după revolta evreilor din anii 66-70. Prin urmare, avem o perioadă limitată în care putem verifica dacă evangheliile sunt adecvate vremii respective. Dacă evangheliile ar fi reflectat o situație petrecută după revolta evreiască, nu ne-am aștepta la tot materialul care se corelează cu situația din iudaismul de la începutul secolului întâi.

— dr. Richard Bauckham

Instruirea

Al patrulea motiv pentru a avea încredere în relatările evangheliilor este că instruirea primită de ucenicii lui Isus ar fi trebuit să-i învețe cum să păstreze o consemnare precisă a cuvintelor și faptelor Sale.

În cultura evreiască, ucenicia era o practică de viață bine stabilită. De fapt, cuvântul ebraic pentru ucenic este *talmid*, care înseamnă elev sau învățăcel. Concret, ucenicul era elevul unui anumit înțelept sau rabin. În plus, în cultura evreiască din vremea lui Isus, unul din exercițiile cheie în procesul de învățare la picioarele unui rabin era memorarea, iar una din responsabilitățile ucenicilor era să învețe cuvintele și înțelepciunea învățătorului lor.

Ascultați cuvintele lui Isus adresate ucenicilor Lui în Luca 6:40:

Un ucenic nu este mai presus de învățătorul său, dar orice ucenic pregătit va fi ca învățătorul lui. (Luca 6:40)

Intenția lui Isus era ca toți cei ce-L urmează să studieze, să învețe și să-și modeleze viața după învățăturile și faptele Sale.

Cei doisprezece cei mai apropiați ucenici ai lui Isus au avut marea responsabilitate de a-și însuși învățăturile Sale, deși mulți alții care au învățat de la El probabil că au memorat la rândul lor mare parte din învățătura Sa.

Convingerile teologice

În al cincilea rând, nu ar trebui să subestimăm faptul că scriitorii evangheliei aveau convingeri teologice puternice care subliniau nevoia unei consemnări adevărate, demne de încredere. De pildă, în Ioan 20:31, apostolul a scris următoarele cuvinte:

Dar lucrurile acestea au fost scrise pentru ca voi să credeți că Isus este Hristosul, Fiul lui Dumnezeu; și, crezând, să aveți viață în Numele Lui. (Ioan 20:31)

În acest pasaj, Ioan a spus clar că oamenii pot primi darul vieții de la Dumnezeu doar dacă cunosc și acceptă *adevărul* despre Isus.

Tot la fel, Matei a scris în evanghelia sa (28:19-20) următoarele cuvinte cu privire la Isus:

Duceți-vă și faceți ucenici din toate neamurile, botezându-I în Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Și învățați-i să păzească tot ce v-am poruncit. (Matei 28:19-20)

Aici, Matei a afirmat că ucenicii lui Isus aveau responsabilitatea de a-i învăța pe alții tot ce le poruncise Isus. Ca ucenici sinceri ai lui Isus, nu puteau ignora necesitatea de a reda adevărul despre faptele și spusele Lui.

Autorii evangheliilor nu au consemnat evenimentele din viața lui Isus doar pentru valoarea lor istorică. Dimpotrivă, ei știau că credința în Isus e mai mult decât o simplă cunoaștere a faptelor istorice ce-L privesc. Dar mai știau și că adevărata credință nu se poate baza pe scrieri istorice false sau eronate. Ei au exprimat clar și precis cuvintele și faptele lui Isus deoarece au vrut ca cititorii să creadă în adevăratul Isus istoric.

Duhul Sfânt

În al șaselea rând, ca toți scriitorii biblici, autorii evangheliilor nu au fost lăsați pe cont propriu ca să scrie consemnările despre cuvintele și faptele lui Isus. Duhul Sfânt i-a condus în această activitate.

Inspirația Scripturii este o doctrină vitală, deoarece conferă întregii Scripturi un autor suprem. Așadar, când privim evangheliile și vedem patru autori diferiți cu patru perspective diferite despre Isus, trebuie să apreciem perspectivele, dar să înțelegem că Duhul Sfânt i-a inspirat pe toți. Deci, ei au scopuri foarte diferite din punct de vedere teologic, cititori diferiți, medii și experiențe diferite cu Isus. Dar în ele există o minunată unitate, cu toată diversitatea bazată pe paternitatea literară umană. Inspirația Duhului din Scriptură nu elimină elementul uman sau munca umană, ci înseamnă că Dumnezeu primește exact ce dorește prin aceste eforturi umane.

— dr. K. Erik Thoennes

Iată cuvintele lui Isus din Ioan 14:25- 26:

V-am spus aceste lucruri cât mai sunt cu voi. Dar Mângâietorul, adică Duhul Sfânt, pe care-L va trimite Tatăl, în Numele Meu, vă va învăța toate lucrurile, și vă va aduce aminte de tot ce v-am spus Eu. (Ioan 14:25-26)

Oricât ar fi fost de buni la memorat ucenicii lui Isus, nu ar fi putut reține totul. De aceea, Isus le-a făgăduit și le-a trimis Duhul Sfânt. Iar Duhul Sfânt le-a amintit ce trebuia

să știe biserica de-a lungul veacurilor cu privire la ce a făcut și a spus Isus. Așa cum a scris Ioan în versetul 21:25 din evanghelia sa:

Mai sunt multe alte lucruri pe care le-a făcut Isus, care, dacă s-ar fi scris cu de-amănuntul, cred că nici chiar în lumea aceasta n-ar fi putut încăpea cărțile care s-ar fi scris. (Ioan 21:25)

Când vorbești cu oamenii despre Isus și-i întrebi cine este, unii vor spune că e un rabin, un învățător, alții, din perspectiva diferitelor religii sau grupuri din lume, vor susține diverse lucruri despre El. Dar, în înțelepciunea Sa, Dumnezeu i-a condus prin Duhul Său cel Sfânt pe martorii Săi oculari să scrie tezaurul credinței în patru relatări complementare. Prin urmare, în Matei, Marcu, Luca și Ioan avem, fie prin autor, fie prin sursele sale, mărturia decisivă a unor martori oculari, păstrată cu grijă de Duhul Sfânt, care servește drept standard. Deci, chiar dacă cineva spune: „Păi Isus a spus asta, sau Isus ar face așa sau n-ar face așa,” avem relatarea scrisă incontestabilă la care putem apela și pe care Dumnezeu ne-a dat-o ca piatră de temelie pentru credința noastră.

— dr. Robert Plummer

STATUTUL ÎN BISERICĂ

După ce am vorbit despre caracterul literar al evangheliilor, suntem gata să trecem la statutul acestora în biserică, acela de texte scrise canonice. Vom explora statutul evangheliilor în biserică luând în considerare compoziția și autenticitatea lor ca Cuvânt al lui Dumnezeu. Să studiem mai întâi compoziția lor.

COMPOZIȚIA

Când vorbim despre compoziția evangheliilor, ne gândim la modul în care au ajuns să fie scrise. Cine au fost autorii? De ce au scris aceste cărți? Cum le-au scris? Este important ca creștinii să analizeze întrebări de genul acesta deoarece nenumărați comentatori s-au concentrat pe procesul uman al compoziției pentru a diminua autoritatea divină a acestor cărți. Dar vestea bună e că analiza atentă ne oferă toate motivele pentru a fi siguri că evangheliile nu sunt doar lucrarea oamenilor, ci și Cuvântul lui Dumnezeu.

Vom examina trei aspecte legate de compoziția evangheliilor. În primul rând, vom analiza asemănările dintre relatările evangheliilor. În al doilea rând, vom studia câteva teorii ale compoziției care au apărut pentru a explica aceste asemănări. Iar în al treilea rând vom oferi câteva comentarii legate de încrederea pe care ar trebui s-o acordăm acestor teorii. Să începem cu abordarea asemănărilor dintre evangheliile.

Asemănările

Cu toate că au fost compuse separat, evangheliile relatate de Matei, Marcu și Luca au fost adesea grupate împreună și numite Evangheliile Sinoptice. Termenul de „sinoptic” înseamnă „a vedea împreună” și a fost aplicat acestor evanghelii fiindcă acoperă în mare parte același material. Conțin multe din aceleași relatări ale cuvintelor și faptelor lui Isus. Iar când consemnează aceleași spuse ale lui Isus, de multe ori folosesc exact aceleași cuvinte.

Să luăm ca exemplu episodul în care Isus l-a vindecat pe paralizic. În Matei 9:6 citim această redare a cuvintelor și acțiunilor Domnului:

**„Dar, ca să știți că Fiul omului are putere pe pământ să ierte păcatele, «Scoală-te», a zis El slăbănogului, «ridică-ți patul și du-te acasă.»”
(Matei 9:6)**

Acum ascultați Marcu 2:10-11:

„Dar, ca să știți că Fiul omului are putere pe pământ să ierte păcatele, «Ție îți poruncesc», a zis El slăbănogului, «scoală-te, ridică-ți patul și du-te acasă.»” (Marcu 2:10-11)

Iar în Luca 5:24 citim următoarele:

„Dar, ca să știți că Fiul omului are putere pe pământ să ierte păcatele: «Ție îți poruncesc», a zis El slăbănogului, «scoală-te, ridică-ți patul și du-te acasă.»” (Luca 5:24)

În acest exemplu vedem că fiecare evanghelie sinoptică conține o relatare aproape cuvânt cu cuvânt a aceluiași miracol. Printre alte întâmplări paralele găsite în cel puțin două din cele trei evanghelii sinoptice se numără: vindecarea unui lepros, exorcizarea unui demon în Capernaum, vindecarea soacrei lui Petru, potolirea furtunii pe mare, învierea fiicei lui Iair, încredințarea autorității celor doisprezece, Isus mergând pe apă, vindecarea unui om cu mâna uscată, hrănirea a cinci mii de oameni cu câteva pâini și câțiva pești și schimbarea la față a lui Isus.

Cele trei evanghelii – Matei, Marcu și Luca – sunt adesea numite sinoptice deoarece privesc lucrurile din aceleași perspectivă, prin aceiași ochelari, ca să zicem așa. Uneori acest lucru ne determină să ne întrebăm: De ce avem nevoie de trei când una ar fi suficientă? Ar fi trist să pierdem una din cele trei evanghelii sinoptice, căci în realitate fiecare are o contribuție puțin diferită și se merită să vedem câteva din aceste diferențe. Evanghelia lui Marcu este cea mai pitorească dintre ele și de fapt relatează mai detaliat anumite întâmplări. Chiar dacă este mai scurtă, întâmplările sale individuale sunt redade mai detaliat. Matei este cel care încearcă să comprime aceste povestiri în relatări mai scurte, pentru că încearcă să includă mult mai multe în evanghelia sa. În mod specific, Matei încearcă să prezinte învățătura

lui Isus, pe care, în mod ciudat, evanghelia după Marcu o omite în mare parte. Așadar, Evanghelia lui Matei ne portretizează un Isus foarte autoritar, un Isus care dă învățătură, iar dacă dorim o colecție compactă a învățăturilor Sale, aceasta este Evanghelia după Matei. Dar ce ne-a oferit Luca? Ei bine, Luca ne-a oferit și mai multă învățătură. El ne-a oferit pildele în special – mult mai multe decât Matei – și ne-a prezentat și un portret mult mai uman al lui Isus care interacționează cu tot felul de oameni, un Isus foarte primitiv, iubitor, care poartă de grijă. Unii cred că Luca n-a fost doar medic, ci și un fel de psiholog; el este capabil să transmită foarte bine emoția umană. De aceea, cred că în cele trei evangheliile am primit trei texte foarte prețioase și diferite, fiecare dintre ele trebuind apreciat.

— dr. Peter Walker

Cred că motivul fundamental pentru care avem trei evangheliile ce consemnează viața lui Isus într-un mod aproape similar este că bogăția și frumusețea persoanei lui Isus nu pot fi surprinse într-o singură relatare. Așadar, când ne gândim la intenția lui Dumnezeu, niciun scriitor nu ar fi putut epuiza de unul singur semnificația lucrurilor realizate, spuse și făcute de Isus. Mai vreau să adaug și că ar trebui să observăm diferențele dintre cele trei evangheliile. Da, în esență spun același lucru, dar fiecare are nuanțele și culorile ei. Prin urmare, ele ne relatează în esență faptele lui Isus și lucrarea pe care a împlinit-o, prezentându-ne în același timp diferitele fațete ale lui Isus. E ca un fel de caleidoscop, totul e acolo, dar când privim din diferite unghiuri vedem diferite imagini ale persoanei lui Isus. Așa că, în oferirea acestei imagini cu multiple fațete a lui Isus, vedem înțelepciunea lui Dumnezeu, inspirația Duhului Sfânt.

— dr. Thomas Schreiner

Spre deosebire de evangheliile sinoptice, cea mai mare parte din materialul Evangheliei după Ioan este unic. Cu toate că și el a consemnat cum a umblat Isus pe apă și a hrănit cinci mii de oameni, Ioan a inclus multe evenimente care nu apar în evangheliile sinoptice. De exemplu, Ioan a relatat că Isus a transformat apa în vin, conversația Lui cu femeia samariteană și învierea lui Lazăr din morți.

Dar, chiar dacă narațiunile despre lucrarea și viața lui Isus variază în cele patru evangheliile, toate patru dau mărturie despre botezul Lui, despre ultima Sa cină cu ucenicii, despre moartea Sa pe cruce și învierea Sa din morți.

Asemănările și deosebirile dintre evangheliile au condus la multe explicații concurente. Haideți să trecem acum la teoriile legate de compoziția evangheliilor.

Teoriile compoziției

Din cauza numeroaselor asemănări dintre evangheliile sinoptice, exegeții au elaborat multe teorii privitoare la istoria lor compozițională. Adesea, aceste teorii sunt destul de complexe și pot produce confuzie când începem să le studiem. Am putea rezuma cele mai populare teorii astfel: majoritatea exegeților cred că prima evangheliie scrisă a fost Marcu, iar Matei și Luca au folosit materiale din Marcu și probabil din alte surse. Alții cred că prima evangheliie scrisă a fost Matei și că Marcu a folosit materiale din Matei, iar Luca a folosit materiale din ambele. Iar alții cred că Matei și Luca s-au bazat pe surse pe care nu le mai avem, iar Marcu a folosit material din ambele. După cum puteți vedea, chiar și compararea caracteristicilor generale ale acestor teorii poate crea confuzie.

Dimpotrivă, compoziția evangheliei după Ioan este destul de simplă. Cei mai mulți interpreți sunt de acord că el a scris spre sfârșitul primului secol și cunoștea cel puțin una dacă nu chiar toate relatările sinoptice. Uneori se sugerează că a evitat repetarea materialului pe care-l știa consemnat în scrierile sinoptice și că a ales să furnizeze informații suplimentare ce erau foarte relevante pentru comunitățile cărora le slujea.

Ținând cont de aceste teorii ale compoziției, să vorbim acum despre certitudinea cu care ar trebui să le acceptăm.

Certitudinea

De la bun început, trebuie să admitem că autorii biblici au folosit adesea tradițiile orale și scrise – dar aceasta nu le-a compromis inspirația sau autoritatea. Așadar, în principiu, nu este greșit să credem că oricare din autorii evangheliilor s-au bazat pe un material sursă anterior. După cum a scris Luca în Luca 1:1-3:

Fiindcă mulți s-au apucat să alcătuiască o istorisire amănunțită despre lucrurile care s-au petrecut printre noi, după cum ni le-au încredințat ... am găsit și eu cu cale, prea alesule Teofile, după ce am făcut cercetări cu de-amănuntul asupra tuturor acestor lucruri de la obârșia lor, să ți le scriu în șir unele după altele. (Luca 1:1-3)

Se pare că toți ceilalți autori ai evangheliilor au avut acces la surse similare, deși n-au menționat asta explicit, ca Luca. Dacă presupunem, ca majoritatea interpreților, că Marcu a scris primul, el nu a avut acces la o evangheliie scrisă anterior, dar aproape sigur a folosit tradițiile orale, cel puțin de la bunul său prieten, Petru. Luca și Matei au folosit probabil ca model evangheliia lui Marcu. În plus, Matei și Ioan aveau propriile amintiri legate de viața și învățăturile lui Isus. Și, așa cum am menționat anterior, toți cei patru autori au fost conduși în mod infailibil de Duhul Sfânt.

Pe scurt, putem aprecia teoriile privind relația dintre evangheliile, dar nu trebuie să ne simțim datori să le înțelegem în toată complexitatea lor sau să o susținem ferm pe vreuna dintre ele. Aceste teorii ne oferă încrederea că fiecare autor al evangheliilor a avut abilitatea de a extrage informații din surse multiple și de a construi o relatare demnă de încredere a vieții și învățăturii lui Isus. Când relatările lor se suprapun, avem ocazia să ne

gândim la diversele perspective ale evangheliștilor, indiferent care a scris primul sau după aceea. Iar când citim un material care apare doar într-una din evangheliile, îl putem studia prin prisma scopurilor specifice ale aceluia scriitor.

După ce am examinat compoziția celor patru evangheliile, suntem gata să vorbim despre autenticitatea lor.

AUTENTICITATEA

În primele secole ale bisericii, au existat neînțelegeri cu privire la cărțile din vremea apostolică ce trebuiau să facă parte din Noul Testament. Unii lideri ai bisericii primare nu recunoșteau toate cărțile pe care le avem astăzi în Noul Testament. Alții credeau că, pe lângă cele 27 de cărți pe care le avem acum, ar trebui incluse și altele.

Dar în aceste controverse nu au fost implicate cărțile lui Matei, Marcu, Luca și Ioan. Aceste patru evangheliile – și nicio alta – au fost primite întotdeauna ca veritabile și canonice de către bisericile credincioase ale lui Dumnezeu.

De exemplu, Origen, un părinte al bisericii din secolul al treilea (185–232 d.H.), a argumentat că doar cele patru evangheliile pe care le avem acum în Noul Testament sunt autentice.

Origen este citat de istoricul bisericii Eusebiu (cca 263–340 d.H.). Iată cuvintele atribuite de Eusebiu lui Origen în *Istoria ecleziastică*, cartea a 6-a, capitolul 25:

Cele patru evangheliile ... sunt singurele incontestabile în biserică lui Dumnezeu de sub cer.

În plus, cu un secol mai devreme, părintele bisericii Irineu (130–202 d.H.) vorbise despre o evangheliie cu patru părți ca un întreg în patru părți în lucrarea *Împotriva ereziilor*, cartea a 3-a, capitolul 7, secțiunea 8. Iată ce a scris el:

Nu este cu puțință ca evangheliile să fie nici mai multe, nici mai puține decât sunt... Cel care S-a arătat oamenilor, Isus, ne-a dat Evangheliia cu patru aspecte, dar legate împreună de un Duh.

Irineu a afirmat că nu știa ca vreuna din cele patru să fi fost vreodată contestată sau ca o altă evangheliie decât acestea patru să fi fost folosită în închinarea bisericii.

Autori demni de încredere

Au existat cel puțin trei motive pentru marea încredere pe care biserica primară o avea în aceste patru evangheliile. În primul rând, biserica a primit evangheliile ca autentice deoarece au fost scrise de autori demni de încredere al căror nume se regăsea în titluri.

Este foarte probabil ca evangheliile să fi fost anonime la început. Dar este probabil și ca, la publicarea lor, să fi fost primite de oameni care le cunoșteau autorii sau chiar distribuite cu scrisori ce-i identificau pe autori. Și, chiar de la începuturi, scrierile creștine au asociat evangheliile cu numele lui Matei, Marcu, Luca și Ioan – patru oameni cunoscuți din Noul Testament ca lideri ai bisericii cu o bună reputație.

Aprobarea apostolică

În al doilea rând, primii creștini erau convinși de locul evangheliilor în canon și datorită faptului că aveau aprobarea apostolică.

Matei și Ioan au fost apostoli, martori oculari ai cuvintelor și faptelor lui Isus. Se crede că Marcu a primit mare parte din materialul său de la Petru, care a vorbit cu afecțiune despre Marcu în 1 Petru 5:13, numindu-l „fiul meu.“ După cum am văzut deja, în Luca 1:1-4 autorul a explicat că și-a bazat lucrarea pe relatările martorilor oculari.

În plus, în *Istoria ecleziastică*, Eusebiu relatează că apostolul Ioan a confirmat personal toate celelalte trei evangheliile înainte de a o scrie pe a sa. Iată ce scrie Eusebiu despre apostolul Ioan în cartea a 3-a, capitolul 24 al lucrării sale:

Se spune că, după ce cele trei evangheliile deja menționate, Matei, Marcu și Luca, au ajuns în mâinile tuturor și ale lui, le-a acceptat și a depus mărturie despre adevărul lor.

Mărturia bisericii

În al treilea rând, toate cele patru evangheliile sunt susținute de mărturia bisericii primului secol. Toate cele patru cărți sunt destul de vechi pentru ca martorii oculari ai vieții și lucrării lui Isus să le poată respinge sau confirma relatările. Realitatea este că martorii oculari le-au confirmat primind evangheliile în biserici la o dată foarte timpurie.

Dumnezeu dă mărturie pentru propria-I voce în Cuvântul Său. Însă, pentru ajutorul nostru, ne putem uita la evenimentele istorice menționate în Scriptură și putem vedea că se corelează cu ceea ce știm din alte surse. Privind în ansamblu, putem observa că situația socială și politică, geografia și toate celelalte categorii de lucruri generale menționate în Biblie sunt în concordanță cu ceea ce știm despre perioada istorică în care au fost scrise evangheliile, inclusiv Palestina primului secol, când au fost scrise evangheliile. Cu toate acestea, când ne uităm la aspecte istorice specifice în Biblie și la situația și circumstanțele istorice pe care le descriu, găsim o bază rezonabilă pentru a ști că vin din perioada din care afirmă că vin și, cu mărturia Duhului, dobândim încrederea deplină că sunt Cuvântul lui Dumnezeu. Așadar, în primul și al doilea secol al bisericii primare, evangheliile în forma pe care o cunoaștem, cele patru evangheliile canonice, erau primite de toți ca venind de la apostoli sau din surse apostolice și erau considerate mărturii oculare fidele și demne de crezare ale faptelor, persoanei și învățaturii lui Isus.

— rev. Michael Glodo

Avem multe motive să credem că evangheliile sunt demne de încredere, inspirate și redau situația cu fidelitate. Dar poate cel mai

important lucru pe care îl pot spune este că martorii oculari și-au pecetluit mărturiile cu propria viață. Ne-am aștepta ca înainte ca unul dintre ei să fie biciuit, bătut, aruncat în temniță, răstignit, măcar unul dintre ei să spună: „Apropo, știți, de fapt nu-i decât o poveste.“ Au murit pentru ceea ce au susținut. Desigur, știm că oamenii sunt dispuși să moară... oamenii mor pentru minciuni mult prea des. Marea majoritate a celor care mor pentru minciuni nu știu că sunt minciuni. Un mic număr de oameni ar fi dispuși să moară pentru o minciună, știind că e minciună, dacă în timpul vieții le-ar fi adus o imensă putere, avere sau prestigiu. Dar ei nu au primit nimic din toate acestea. Nu au avut un nume în această lume, au fost mereu pe fugă, au fost deposedați de bunuri, s-au sacrificat, au fost bătuți și apoi au murit. Și nici măcar unul dintre ei nu și-a retras mărturia. Așadar suntem destul de siguri că așa s-a întâmplat.

— dr. Dan Doriani

UNITATEA

După ce am examinat caracterul literar al evangheliilor și am văzut locul pe care îl ocupă în biserică, suntem gata să abordăm unitatea celor patru evangheliile ale Noului Testament.

Vom examina unitatea evangheliilor afirmând mai întâi că fiecare carte relatează același lucru despre împărăția lui Dumnezeu și apoi explorând accentul pus de ele pe Isus ca cel care aduce împărăția lui Dumnezeu. Să începem afirmând că fiecare din evangheliile Noului Testament redă aceeași istorisire.

ACEIAȘI ISTORISIRE

La modul general, putem spune că istorisirea redată în cărțile lui Matei, Marcu, Luca și Ioan este evanghelia. De fapt, acesta este motivul pentru care sunt numite „evangheliile.“ Sunt cărțile care ne istorisesc evanghelia. Dar ce este, mai precis, evanghelia?

Cuvântul „evanghelie“ este traducerea cuvântului grecesc *euangelion* (εὐγγέλιον), care înseamnă „vești bune.“ Deci, când Biblia vorbește despre evanghelia lui Isus, se referă la vestea bună despre Isus. Dar ce este de fapt această veste bună? Cine este Isus? Ce anume ne spun evangheliile despre El?

Pentru a răspunde la aceste întrebări, trebuie să înțelegem că în lumea antică termenul de „evanghelie“ făcea uneori referire la un tip foarte specific de vești. În mod concret, când regi sau împărați războinici cucereau noi teritorii, își anunțau uneori victoriile prin proclamații imperiale, înștiințări numite „vești bune.“ Când termenul de „evanghelie“ era folosit astfel, „vestea bună“ era o înștiințare a biruinței împăratului și a faptului că domnia lui va aduce binecuvântări peste popor. De fapt, uneori chiar Vechiul Testament folosește termenul în acest sens.

De exemplu, iată cuvintele din Isaia 52:7:

Ce frumoase sunt pe munți picioarele celui ce aduce vești bune, care vestește pacea, picioarele celui ce aduce vești bune, care vestește mântuirea, picioarele celui ce zice Sionului: „Dumnezeul tău împărățește!“ (Isaia 52:7)

În acest pasaj, Isaia întrevide apropierea minunată a mesagerilor pe munții din jurul Ierusalimului anunțând vestea cea bună că perioada de exil al Israelului a luat sfârșit. Vestea pacea și mântuirea deoarece Dumnezeu împărățește peste toți.

În contextul profeției lui Isaia, domnia lui Dumnezeu – zidirea Împărăției Sale pe pământ – era vestea bună pe care poporul lui Israel și Iuda avea nevoie să o audă. Era vestea că, sub domnia lui Dumnezeu, se vor odihni de dușmanii lor și vor trăi veșnic în împărăția universală a lui Dumnezeu.

Totuși, în vremea lui Isaia Dumnezeu nu împlinise încă acest lucru. Profeția lui Isaia privea la o zi din viitor în care Dumnezeu urma să vină cu putere ca Împărat peste întregul pământ. Iar vestea bună adusă de Matei, Marcu, Luca și Ioan era că această zi se realizase în sfârșit în Isus. Toți autorii evangheliilor au relatat aceeași istorisire, arătând că Isus este Acela care adusese împărăția lui Dumnezeu și care împlinea profețiile Vechiului Testament. Erau mesageri cu picioare frumoase, care anunțau vestea bună că împărăția lui Dumnezeu venise pe pământ prin Împăratul său suprem: Isus. Această relatare a venirii împărăției asigură unitatea de ansamblu a tuturor celor patru evangheliile.

În lumina acestui lucru, nu ar trebui să ne surprindă că evangheliile Noului Testament folosesc termeni precum „evanghelie“ și „evangeliza“ mai rar decât limbajul referitor la împărăția lui Dumnezeu. Diverse forme ale cuvântului „evanghelie“ apar doar în 23 de versete din Matei, Marcu, Luca și Ioan. Dimpotrivă, termeni precum „împărat“, „împărăția lui Dumnezeu“ și termenul specific al lui Matei de „împărăție a cerurilor“, sunt folosiți cam de 150 de ori.

Acum, după ce am înțeles că toate evangheliile relatează aceeași istorisire a împărăției lui Dumnezeu, haideți să vedem accentul pe care îl pun pe Isus ca Împărat care aduce împărăția lui Dumnezeu.

ISUS

Discuția noastră despre Isus și împărăție va avea trei părți. În primul rând, vom analiza unele dovezi oferite de evangheliile pentru a demonstra că Isus a adus împărăția. În al doilea rând, vom descrie vocabularul folosit de Biblie când vorbește despre Isus și împărăție. Și, în al treilea rând, vom vedea că Isus aduce împărăția în etape. Să începem cu câteva dovezi cu privire la faptul că Isus a adus împărăția.

Dovezile

Evangheliile afirmă în multe feluri venirea împărăției lui Dumnezeu în Isus. Pentru lecția noastră ne vom axa doar pe trei dintre ele. Prima dovadă a împărăției lui

Dumnezeu pe care o vom menționa este puterea lui Isus asupra demonilor. Iată ce a spus Isus în Matei 12:28:

Dar, dacă Eu scot afară dracii cu Duhul lui Dumnezeu, atunci Împărăția lui Dumnezeu a venit peste voi. (Matei 12:28)

În acest pasaj, Isus tocmai exorcizase un demon. Abilitatea Sa de a scoate afară demonii dovedea că adusese împărăția lui Dumnezeu.

Al doilea mod prin care evangheliile dovedesc că împărăția lui Dumnezeu venise este puterea lui Isus de a vindeca bolnavii și a învia morții.

Evangheliile arată mereu că puterea lui Isus de a vindeca, precum și cea dată de El ucenicilor, e o dovadă că El adusese împărăția lui Dumnezeu. Vedem această temă în Matei 4:23-24, 8:5-13 și 10:7-8. O vedem și în Luca 9:1-11 și 10:9 — și în multe alte locuri. Venirea Împărăției s-a văzut și în autoritatea lui Isus de a ierta păcatele.

Iată ce a profetizat Isaia despre venirea lui Mesia în 33:22-24:

Căci Domnul este Judecătorul nostru, Domnul este Legiuitorul nostru, Domnul este Împăratul nostru: El ne mântuiește! ... Niciun locuitor nu zice: „Sunt bolnav!“ Poporul Ierusalimului capătă iertarea fărădelegilor lui. (Isaia 33:22-24)

Isaia arăta că iertarea și vindecarea sunt prerogativele împărătești ale lui Dumnezeu. Și a profetizat că vindecarea și iertarea vor veni într-un final prin Mesia, atunci când El va restabili împărăția lui Dumnezeu pe pământ.

Și Isus a făcut tocmai asta. I-a chemat pe oameni să intre în împărăția lui Dumnezeu. Le-a oferit viața în schimbul morții. Era un mesaj al mântuirii, al izbăvirii din păcat. Iată discursul lui Isus din Marcu 2:9-11:

Ce este mai lesne: a zice slăbănogului: „Păcatele îți sunt iertate,“ ori a zice: „Scoală-te, ridică-ți patul și umblă“? Dar, ca să știți că Fiul omului are putere pe pământ să ierte păcatele, „Ție îți poruncesc,“ a zis El slăbănogului, „scoală-te, ridică-ți patul și du-te acasă.“ (Marcu 2:9-11)

Isus i-a uimit pe toți când a anunțat că, în calitate de Fiu al Omului în care era prezentă împărăția, avea autoritatea de a ierta păcatele pe pământ.

În Isus, stăpânirea lui Dumnezeu venise. Domnia lui Dumnezeu, *împărăția* lui Dumnezeu, era aici pe pământ. Aceasta însemna binecuvântări pentru poporul lui Dumnezeu. Însemna că pacea lui Dumnezeu, despre care profetise Isaia cu atâția ani în urmă, venise în sfârșit.

Reținând aceste dovezi, să discutăm despre vocabularul folosit de evangheliile pentru a vorbi despre Isus și împărăție.

Vocabularul

Un motiv pentru care uneori creștinii nu sesizează imediat accentul pus de

evangheliile pe împărăția lui Dumnezeu este acela că autorii au folosit multe cuvinte diferite pentru a vorbi despre ea. Desigur, au folosit cuvinte precum „împărat” și „împărăție,” dar au folosit și termeni precum „domnie,” „stăpânire,” „autoritate,” „scaun de domnie,” „Fiul lui David” și multe alte cuvinte ce indică suveranitatea și stăpânirea lui Dumnezeu.

Autorii Noului Testament folosesc un vocabular variat pentru a vorbi despre împărăția lui Dumnezeu – atât termeni expliți, cât și noțiuni înrudite. De exemplu, vedem pentru Isus titlul de Hristos, care înseamnă „Mesia,” „Unsul,” care în limbajul vechi-testamentar se referă la împărat, fiul lui David. Sau putem vedea un cuvânt precum *kurios*, sau Domn, din nou un titlu conferit lui Isus, care denotă că este Împărat, unul asemenea cezarului. Cezarul purta și acel titlu. Și astfel, în contextul și perioada autorilor Noului Testament, oamenii ar fi înțeles autoritatea transmisă prin cuvinte precum „Domn.” Firește, cea mai importantă expresie pe care o avem este „împărăția lui Dumnezeu” sau, în cazul lui Matei, „împărăția cerurilor.” Și astfel acea expresie spune două lucruri, unul ce se referă la un domeniu clar al domniei lui Hristos peste poporul Său, dar e, de asemenea, mai mult o idee verbală, un fel de stăpânire a lui Dumnezeu, autoritatea lui Dumnezeu domnind peste poporul Său. Așadar, noțiuni înrudite, cum ar fi noțiunea de ascultare, nu sunt explicate din punctul de vedere al împărăției lui Dumnezeu, dar se subînțeleg din punctul de vedere al autorității împăratului și al felului de ascultare și chiar de închinare necesară în relația cu Isus.

— dr. Greg Perry

Un singur exemplu: în relatarea vindecării omului paralizat din Marcu 2:1-12 nu se folosesc cuvintele „împărat” sau „împărăție”. Însă versetul 10 ne obligă să vedem înțelesul pentru împărăție al întregii relatări atunci când Isus rostește: „Fiul omului are putere pe pământ să ierte păcatele.” Împărăția lui Dumnezeu venise pe pământ în lucrările puternice de vindecare și cuvintele de iertare ale lui Isus. De fapt, pe fundalul profețiilor vechi-testamentare ce descriu natura glorioasă și binecuvântată a împărăției lui Dumnezeu, fiecare lucru bun făcut de Isus era într-un fel sau altul un gust al împărăției lui Dumnezeu.

Din așteptările și nădejdea vechi-testamentară după împărăția lui Dumnezeu, mai ales din cartea lui Isaia, speranța că Dumnezeu va veni pentru a conduce și a domni pentru a-Și instaura împărăția era speranța unei perioade de restabilire, când totul avea să fie îndreptat. Și astfel, unul din lucrurile pe care le vedem în slujirea lui Isus și în evangheliile este lucrarea de vindecare și restabilire a oamenilor, învierea fiilor morți, oprirea hemoragiilor, a hemoragiilor oamenilor, îndreptarea membrelor rupte și vindecarea ochilor orbi. Acestea nu sunt doar atestări apologetice ale puterii și autorității lui Isus – sigur,

sunt și asta – nu sunt doar manifestări ale puterii lui Dumnezeu, ci sunt de fapt o mărturie a nădejzii că domnia lui Dumnezeu, guvernarea Sa restauratoare, împărăția Sa restauratoare vine, și a și venit în Isus. Deci, acesta e unul din multiplele moduri în care vedem împărăția lui Dumnezeu în acțiune, chiar dacă nu este folosit un limbaj specific acesteia.

— dr. Jonathan Pennington

După ce am văzut câteva dovezi ale faptului că Isus a adus împărăția lui Dumnezeu și am abordat vocabularul folosit de evangheliile pentru a vorbi despre împărăția Lui, să tratăm pe scurt etapele în care aduce Isus împărăția.

Etapele

Isus ne-a învățat că experiența prezentă a împărăției pe care o oferea nu e imaginea completă. O altă etapă a împărăției urma să sosească. La un moment dat în viitor, împărăția lui Dumnezeu avea să vină în toată plinătatea. Isus a descris acea zi viitoare în Luca 21:27-28:

Atunci vor vedea pe Fiul omului venind pe un nor cu putere și slavă mare. Când vor începe să se întâmple aceste lucruri, să vă uitați în sus și să vă ridicați capetele, pentru că izbăvirea voastră se apropie. (Luca 21:27-28)

Mulți teologi evrei interpretaseră că Vechiul Testament spune că, la venirea Sa, Mesia va înlătura dintr-o dată veacul vechi al păcatului și al morții și-l va înlocui cu veacul nou al împărăției lui Dumnezeu.

Însă Isus a indicat că aduce împărăția în etape. A inaugurat împărăția în timpul slujirii Sale pământești. Împărăția continuă acum, în timp ce El domnește din cer. Împărăția va fi desăvârșită sau finalizată în viitor, la întoarcerea Lui.

În iudaismul apocaliptic, întreaga realitate era împărțită în două perioade: veacul acesta rău și veacul viitor. Iar nădejdea era că, atunci când Dumnezeu își va aduce împărăția de la sfârșitul vremurilor, veacul viitor, asta se va întâmpla în mod dezastruos, brusc și absolut. Treceai imediat de la perioada de dinaintea împărăției la perioada împărăției – veacul împărăției. Dar în Noul Testament întâlnim ceea ce eu am numit alungirea escatologiei nou-testamentare, astfel că veacul împărăției, așa cum era văzut în iudaismul apocaliptic, se împarte acum în două etape: împărăția cerurilor „deja“ prezentă și perioada „nu încă“ a împărăției cerurilor.

— dr. David Bauer

Când vorbim despre împărăția lui Dumnezeu, spunem adesea că „a

venit,“ dar de fapt încă așteptăm venirea împărăției în viitor. De fapt, Isus ne-a învățat să ne rugăm astfel: „Vie Împărăția Ta precum în cer.“ Și există un sens în care, deoarece Împăratul a venit, Și-a inaugurat și Și-a așezat împărăția pe pământ. Dar Îi așteptăm întoarcerea. A doua venire a lui Hristos va fi ziua în care totalitatea avantajelor pe care le-a adus prima Sa venire – implicațiile – vor fi în sfârșit duse la capăt. Și există sensul în care fiecare credincios are slujba de a anunța viitoarea venire a Împăratului, când merge în lume cu evanghelia. Deci noi îi chemăm pe oameni să se pregătească pentru ziua când Hristos Se va întoarce. Dar, ca credincioși, ne bucurăm de privilegiul de a-L avea acum pe Hristos ca Domn, așa că trăim sub domnia Lui acum, însă așteptăm ziua în care lucrul acesta se va realiza pe deplin, nu doar pentru noi, ci pentru întreaga creație.

— dr. Simon Vibert

Nu este de mirare că majoritatea iudeilor din primul secol L-au respins pe Isus pentru că împărăția pe care o descria nu semăna cu împărăția pe care o așteptau și o doreau. Ei așteptau un împărat și o împărăție care să răstoarne Roma și să-i izbăvească de sub asuprirea romană. Când Isus nu s-a dovedit interesat să fie un astfel de împărat, mulți l-au întors spatele și au plecat, așa cum vedem în Luca 17:20-25 și Ioan 6:60-69.

Desigur, această respingere a dus în cele din urmă la execuția lui Isus. Marea ironie a evangheliilor este că moartea lui Isus prin răstignire a fost atât punctul culminant al ostilității împotriva domniei Sale, cât și biruința domniei și împărăției Sale. Învierea și înălțarea Sa au reprezentat calea către tronul Său împărătesc de la dreapta lui Dumnezeu Tatăl. De aceea a folosit Isus cele 40 de zile dintre înviere și înălțare pentru a-Și învăța ucenicii despre împărăția lui Dumnezeu, lucru menționat de Luca în Fapte 1:3.

În Matei 28:18, înainte de înălțarea la cer, Isus a afirmat următoarele:

Toată puterea Mi-a fost dată în cer și pe pământ. (Matei 28:18)

Împărăția lui Dumnezeu este tema veștii bune care leagă laolaltă evenimentele din viața lui Isus în evangheliile. Evangheliile proclamă vestea bună că Dumnezeu Și-a ținut promisiunea, că împărăția Sa a venit în Isus. Iar viața biruitoare a lui Isus ne asigură că într-o zi Se va întoarce pentru a-Și desăvârși împărăția, aducându-ne toate binecuvântările sale în toată plinătatea lor.

DIVERSITATEA

Până acum, în această lecție, am studiat evangheliile prin prisma caracterului lor literar, am analizat statutul lor în Biserică și le-am abordat unitatea. Acum suntem gata să discutăm despre diversitatea ce le deosebește.

După cum am văzut, toate cele patru evangheliile prezintă aceeași istorisire a venirii împărăției lui Dumnezeu, dar fiecare o face în felul ei. Vom explora această diversitate în principal în două moduri. Mai întâi, vom aborda câteva dificultăți aparente în împăcarea

relatărilor evangheliilor. Apoi vom vedea accentele distinctive ale fiecărei evanghelii. Să începem cu dificultățile aparente.

DIFICULTĂȚILE APARENTE

Când citim evangheliile, impresia copleșitoare este că sunt foarte asemănătoare. Există însă câteva locuri în care consemnările evangheliilor par să spună lucruri diferite. Desigur, cele mai multe diferențe sunt atât de mici încât, cu oricâtă seriozitate ar fi privite, nu pot fi numite contradicții. Câteva însă îi deranjează pe unii cititori. De aceea, este important să examinăm câteva dintre cele mai semnificative tipuri de dificultăți aparente.

Cronologia

O parte din cele mai comune diferențele privesc cronologia, ordinea în care sunt descrise evenimentele în diverse evanghelii.

Fiind narațiuni biografice, fiecare evanghelie urmează aceeași cronologie de bază. Fiecare începe cu nașterea lui Isus, apoi trece la moartea Sa și în final la învierea Sa. Adesea însă alte evenimente din viața lui Isus sunt enumerate într-o ordine diferită. Motivul este că evangheliile grupează uneori evenimentele în funcție de priorități care erau foarte acceptabile în primul secol, dar s-ar putea să nu satisfacă așteptările contemporane. În loc să urmeze priorități strict cronologice, evangheliile își ordonează uneori episoadele după temă sau geografie. De pildă, Marcu a relatat respingerea lui Isus în orașul Său natal în Marcu 6:1-6, dar Luca a plasat-o mai devreme, în Luca 4:14-30, așa încât a fost prima relatare despre lucrarea publică a lui Isus. Evanghelia lui Luca scoate această relatare mai mult în evidență decât a lui Marcu. Și chiar redă o versiune mai lungă a întâmplării, pentru a accentua tema respingerii.

Autorii evangheliilor erau mult mai puțin interesați de păstrarea a itinerarului cronologic precis al lucrării lui Isus decât de comunicarea clară a venirii împărăției în învățăturile și acțiunile Sale.

Omission

Al doilea tip de diferențe este omisiunea de material într-una sau mai multe evanghelii. De exemplu, Ioan nu menționează în evanghelia sa instituirea Cinei Domnului. Astfel de omisiuni pot fi explicate în mai multe feluri. Ele pot apărea pur și simplu din accentul diferit al diverșilor autori. Sau pot apărea din faptul că autorii evangheliilor mai târziu nu au simțit nevoia să repete porțiuni existente în evangheliile scrise anterior. Oricum ar sta lucrurile, omisiunile nu implică dezacorduri sau contradicții între autorii evangheliilor.

Gândiți-vă la o conversație la care au fost prezente mai multe persoane. Nu fiecare persoană care ia cuvântul simte nevoia să repete tot ceea ce s-a spus deja, ci se axează pe adăugarea propriei perspective, adăugând poate alte detalii și accentuând ceva

diferit.

Scriptura face asta în mod explicit din când în când. De pildă, în 2 Cronici 9:29 cronicarul a spus explicit că a omis detalii care erau deja consemnate de alți autori. Lucrul aceasta se întâmplă de cel puțin alte trei ori în 2 Cronici și adesea în cărțile 1 și 2 Împărați. Deci nu ar trebui să ne mire că un evanghelist a omis materiale importante care fuseseră deja menționate de altul.

Evenimentele diferite

Al treilea tip comun de dificultăți aparente rezultă din asemănările existente între evenimente diferite din lucrarea lui Isus. Uneori, două evangheliile par să descrie același eveniment în moduri diferite, dar de fapt s-ar putea să descrie două evenimente asemănătoare, dar diferite.

Este important să ne amintim că Isus a fost un predicator itinerant, adică Se ducea din loc în loc. De asemenea, El a făcut multe miracole de același fel în locuri diferite, vindecând mulți orbi sau șchiopi. Și, desigur, a răspuns la multe din aceleași întrebări și provocări de nenumărate ori.

În plus, oamenii I-au răspuns lui Isus în moduri asemănătoare cu ocazii diferite. Să ne gândim la relatările ungerii lui Isus din Luca 7:36-50 și Marcu 14:3-9. În Luca, Isus Se află în casa unui fariseu, dar în Marcu Se află în casa lui Simon Leprosul. Acestea nu sunt două relatări contradictorii ale aceluiași eveniment, ci relatări ale unor evenimente diferite.

Cuvântările diferite

Al patrulea tip de dificultăți aparente îl reprezintă confuzia cauzată de diversele discursuri cu conținut similar.

Unul din cele mai cunoscute exemple este Predica de pe munte din Matei 5:1-7:29 și setul similar de învățături redat în Luca 6:17-49. În Matei 5:1, ni se spune că evenimentul a avut loc pe un munte, dar în Luca 6:17 ni se spune că a avut loc pe un loc neted.

Există cel puțin trei moduri în care putem trata această problemă. În primul rând, și Matei și Luca pot vorbi despre aceeași predică din același timp și loc. Partea de sud-vest a Mării Galileii nu este o zonă cu munți colțuroși, ci din o zonă deluroasă ce se ridică din mare. Această zonă înaltă are și multe porțiuni relativ netede, astfel că aceeași zonă geografică poate fi numită munte, ca în Matei, sau loc neted, ca în Luca. În al doilea rând, acesta poate fi un exemplu al unei vechi practici de creare a unui discurs combinat, prin includerea într-o singură predică a unor lucruri despre care Isus a vorbit în ocazii diferite. Aceasta este o metodă folosită de istoricii antici și nu pune la îndoială integritatea și credibilitatea. În al treilea rând, este posibil și ca Isus să fi ținut două predici foarte asemănătoare în două zile diferite, în două locuri diferite: una într-o zonă muntoasă și una pe o câmpie. Datorită stilului Său de slujire, este negreșit rezonabil să presupunem că Isus a repetat multe din învățăturile Sale altor oameni care nu le auziseră.

Observând diversele moduri în care pot fi armonizate diferențele din evangheliile,

putem fi siguri că mărturia lor unită despre viața și lucrarea lui Isus este adevărată. Da, există aparente discrepante cu privire la detalii, dar există și explicații rezonabile pentru fiecare tip de diferență. Iar când descoperim că Isus a dat aceeași învățătură în diferite ocazii, putem vedea consecvența lucrării și mesajului Său și găsi diverse moduri de a-I aplica învățăturile în viața noastră.

Am început prin a studia diversitatea celor patru evangheliile, punându-ne întrebări despre aparentele dificultăți din texte. Așadar, acum suntem gata să continuăm analiza diversității evangheliilor, explorându-le accentele distinctive.

ACCENTELE DISTINCTIVE

Deoarece fiecare evanghelie a fost scrisă de un autor unic, care și-a adus propria perspectivă și propriile preocupări în relatarea vieții și lucrării lui Isus, între cele patru evangheliile există diferențe. Știind că fiecare din cele patru evangheliile a fost inspirată de Duhul Sfânt, suntem încredințați că fiecare relatare este fără erori și, prin urmare, nu le contrazice pe celelalte. Dar asta nu înseamnă că nu există diferențe. Duhul Sfânt a folosit personalitățile, preocupările și situațiile în care slujeau autorii umani pentru a contura aceste diferențe. Deci, dacă dorim să fim binecuvântați în toate modurile în care vrea Duhul Sfânt să ne binecuvânteze, trebuie să avem în vedere abordările lor unice când le citim.

În multe circumstanțe ale vieții constatăm că diverși oameni vorbesc despre același adevăr în moduri diferite. Oricine a văzut cum se joacă copiii mici, știe că un eveniment poate avea interpretări multiple, dar compatibile. Fiecare copil are propriul lui punct de vedere asupra jocurilor jucate. Doar ascultându-l pe fiecare putem obține o imagine de ansamblu a celor întâmplate cu adevărat. Unul poate fi entuziasmat de culorile jucăriilor. Altul este mai interesat în descrierea sunetelor scoase. Altul poate spune plin de entuziasm că au alergat de colo-colo. Aceste perspective diferite nu se contrazic una pe alta, ci arată că pentru fiecare copil anumite părți ale jocului au fost mai interesante decât altele.

Tot așa, interesele și preocupările fiecărui autor al evangheliilor sunt reflectate în relatarea sa. Nu sunt două care să fie la fel. Toate relatările din evangheliile Noului Testament Îl descriu pe același Isus, dar adesea vorbesc despre El în moduri diferite și scot în evidență aspecte diferite ale lucrării Lui.

Avem patru evangheliile, dar un singur Isus. Cum să înțelegem asta? În primul rând, putem vedea inteligența primilor creștini prin faptul că au recunoscut că Isus e o personalitate istorică mult prea complexă pentru a fi încadrată într-un singur portret. Evangheliile sunt ca niște portrete și Isus poate fi recunoscut în toate cele patru evangheliile canonice, dar în același timp ele privesc din diferite unghiuri incidentele în caracterul lui Isus, în diferite moduri. Iată un exemplu. În Evanghelia lui Ioan, practic nu avem pilde și exorcism. În Evanghelia lui Marcu, Isus este caracterizat prin pilde, iar cel mai frecvent miracol din prima parte a cărții este exorcismul. Ei bine, sunt portrete diferite, dar în mod evident același Isus. Și fiecare autor al

Evangheliile are un punct de vedere ușor diferit despre Isus. Nu în sensul că unul crede că Isus este Hristosul iar altul nu, ci că insistă pe aspecte diferite pentru a arăta că Isus este Mesia al iudeilor și totodată Mântuitorul lumii. Și astfel, s-au simțit liberi și au avut libertatea sub inspirație de a accentua diferite aspecte și părți din lucrarea lui Isus, precum și diferite moduri de a pune întrebarea și a da răspunsurile.

— dr. Ben Witherington

Evangheliile au multe teme și caracteristici distincte, dar în această lecție introductivă ne vom axa pe modul în care răspunde fiecare evanghelie la două întrebări: „Cine este Isus?” și „Cum Îl urmăm pe Isus?” Să începem analizând cum răspunde Matei la aceste întrebări importante.

Cine este Isus în Matei?

Dintre toți scriitorii evangheliilor, Matei e cel mai preocupat să comunice că Isus este Împăratul mesianic al lui Israel, care a fost prevestit în Vechiul Testament.

Câteva exemple de pasaje în care Matei menționează că Isus e Împărat: capitolul 2, versetul 2, unde magii întreabă unde L-ar putea găsi pe „Împăratul de curând născut al iudeilor”; 7:21-23 unde, ca Domn, Isus spune că nu va primi în Împărăția Cerurilor pe oricine îi spune „Doamne”; 20:20-28, când mama apostolilor Iacov și Ioan cere ca fiii ei să aibă un loc privilegiat alături de Isus în Împărăție; 25:31-46, unde Isus spune o pildă despre faptul că va judeca în calitate de Împărat în ziua din urmă; și 27:37, unde Matei, ironic, scrie că soldații romani au pus deasupra capului lui Isus pe cruce o însemnare în care scria: „Acesta este Isus, Împăratul iudeilor.”

Așteptarea era ca Împăratul mesianic al lui Dumnezeu să aducă pe pământ împărăția mesianică a lui Dumnezeu. El va izbăvi pe Israel din exil și de dușmanii lui. El va domni cu dreptate, instituind pacea și prosperitatea. Isus a făcut toate acestea, dar nu în modul așteptat de evrei.

Iată cuvintele lui Isus din Matei 5:17:

Să nu credeți că am venit să stric Legea sau Prorocii; am venit nu să stric, ci să împlinesc. (Matei 5:17)

Isus a înțeles că mulți evrei, martori ai lucrării Sale, erau de părere că strică legea lui Dumnezeu și că nu împlinește promisiunile Vechiului Testament. De aceea a spus cu o claritate deosebită că împlinește Legea și prorocii chiar dacă nu părea așa.

Nu doar în acest pasaj, ci de nenumărate ori, Matei scrie că Isus a împlinit un aspect sau altul din scripturile Vechiului Testament, dovedind că este cu adevărat Împăratul mesianic al lui Israel.

Deci, potrivit lui Matei, cum Îl urmăm pe Isus? Isus a ținut perfect legea lui Dumnezeu, dar nu doar atât. El a spus că împlinirea cerințelor exterioare ale legii nu e suficientă. Dintotdeauna, Dumnezeu a cerut cetățenilor împărăției Sale să-L asculte din

inimă. Vestea bună a evangheliei este că împărăția a venit, aducând iertare și salvare poporului Său și dându-ne o inimă nouă, ascultătoare. Iar inima schimbată ne dă puterea și motivația de a-L urma pe Isus cu o ascultare plină de iubire, recunoștință și bucurie.

Când vorbim despre ascultarea lui Dumnezeu din inimă, termenul de „inimă“ e atotcuprinzător. Îi învăț pe oameni că e de la cap la inimă, la mână. Așa trebuie să-L ascultăm și să-L iubim. Capul este locul imaginației și al minții, iar noi trebuie să-L iubim pe Dumnezeu cu toată mintea noastră. Trebuie să-L iubim pe Dumnezeu cu toată afecțiunea noastră. Și trebuie să-L iubim cu mâinile și cu picioarele noastre. Așa că inima nu înseamnă doar organul care-ți bate în piept, ci este un termen atotcuprinzător. Îl iubim deci pe Dumnezeu prin lucrurile care se văd? Desigur, dar Îl iubim și cu afecțiunea noastră. Îl iubim cu tot ceea ce suntem și, în opinia mea, cuvântul „inimă“ presupune tot ceea ce suntem.

— dr. Matt Friedeman

După ce am văzut cum răspunde Evanghelia după Matei la cele două întrebări, haideți să vedem ce ne spune Marcu.

Cine este Isus în Marcu?

Mai întâi, potrivit lui Marcu, cine este Isus? De-a lungul scrierii sale, Marcu subliniază că Isus este Fiul lui Dumnezeu care a suferit și care i-a biruit pe vrăjmașii poporului lui Dumnezeu. Marcu relatează multe situații în care Isus face minuni, arătându-Și puterea asupra forțelor răului. Chiar dacă Marcu e mult mai scurtă decât Matei și Luca, relatează aproape la fel de multe minuni – în total optsprezece.

Încă de la începutul Evangheliei lui Marcu, vedem că Isus era Fiul lui Dumnezeu care a suferit și a biruit. Numai din primul capitol aflăm că Ioan Botezătorul a profetizat venirea lui Isus și apoi Isus Și-a început lucrarea publică. A fost botezat, a fost ispitit în pustiu, Și-a chemat primii ucenici, a scos afară duhuri rele și a vindecat mulți oameni de diferite boli. Chiar și o citire superficială a acestei narațiuni pline de acțiune, redată în stil alert, arată că Isus îi învingea cu putere pe vrăjmașii împărăției lui Dumnezeu. La o citire aprofundată, observăm că Marcu Îl portretizează pe Isus ca Fiul al lui Dumnezeu care a suferit chiar de la începutul lucrării Sale.

De exemplu, în Marcu 1:12-13, chiar după botezul lui Isus, citim această relatare:

Îndată, Duhul a mânat pe Isus în pustie, unde a stat patruzeci de zile, fiind ispitit de Satana. Acolo stătea împreună cu animalele sălbatice și-I slujeau îngerii. (Marcu 1:12-13)

Isus a suferit atacurile violente ale lui Satan din primul moment al lucrării Sale publice. Și acest portret de slujitor care suferă continuă să se amplifice în Evanghelia lui Marcu pe măsură ce Isus îndură persecuțiile și respingerea.

Deci, cum ar trebui să-L urmăm pe Isus – Învingătorul care a suferit – în opinia

lui Marcu? Pe de-o parte, Evanghelia lui Marcu nu cosmetizează viața creștină. Marcu descrie ucenicia ca un proces dificil și deseori frustrant, în care nu doar că suferim, ci și greșim și eșuăm. De fapt, o trăsătură distinctivă a Evangheliei lui Marcu este numărul mare de situații în care ucenicii nu L-au înțeles pe Isus sau nu I-au răspuns în credință. În Marcu 4:40, Isus Se întreabă dacă ucenicii Lui au vreun dram de credință; în capitolul 6 versetul 52 ucenicii aveau „inima împietrită“; în 7:18, Isus îi acuză pe ucenici că sunt „nepricepuți“ pentru că nu I-au înțeles învățăturile; în 9:18, ucenicii nu au reușit să scoată afară un duh rău; în 9:38-41 ucenicii au greșit încercând să oprească un exorcist pentru că nu-l cunoșteau; iar în capitolul 14 unul dintre ucenici L-a trădat pe Isus autorităților, unul a negat orice legătură cu El, iar ceilalți L-au părăsit.

Acest accent al Evangheliei lui Marcu ne învață cel puțin două lucruri despre urmarea lui Isus. Primul e că, la fel ca ucenicii, nici noi nu-L vom înțelege întotdeauna pe Isus. De fapt, probabil că înțelegem greșit multe lucruri din Biblie. Deci trebuie să fim destul de smeriți pentru a recunoaște că avem multe de învățat. Parte din aceasta e că trebuie să primim învățătura Bibliei prin credință, știind că Cuvântul lui Dumnezeu e adevărat chiar dacă ne pare ciudat sau greșit.

Iar al doilea e că dificultățile și suferința sunt inevitabile pentru creștini. Sunt multe pericole, multe ispite care să ne oprească să-L urmăm. Iată ce a spus Isus în Marcu 8:34-35:

Dacă voiește cineva să vină după Mine, să se lepede de sine însuși, să-și ia crucea și să Mă urmeze. Căci oricine va vrea să-și scape viața o va pierde, dar oricine își va pierde viața din pricina Mea și din pricina Evangheliei o va mântui. (Marcu 8:34-35)

Isus ne învață că trebuie să fim credincioși în dedicarea față de El. Trebuie să fim gata să suferim așa cum a suferit El, să ne împotrivim ispitelor și atacurilor spirituale. Dar observați și un alt aspect în acest pasaj: Isus nu este doar Fiul lui Dumnezeu *care a suferit* ci și Fiul lui Dumnezeu *care a biruit*. De fapt, a biruit prin moartea Sa plină de suferință. Și, dacă Îl urmăm cu credincioșie, suferind pentru împărăție, vom primi ca răsplată viața veșnică.

Suferința ne ajută să ne îndreptăm atenția spre ceea ce este cu adevărat important, să ne facă să realizăm – din pricina durerii – că asta nu e totul. Am un țel mai mare pentru care trăiesc și mă încred în Dumnezeu în mijlocul suferinței, știind că realitatea a ceea ce am în Hristos este mai mare decât confortul, siguranța și fericirea mea și a celor la care țin.

— dr. John McKinley

Isus a venit ca slujitor care suferă și oricine Îl urmează trebuie să-și facă loc în viață pentru suferințe majore. Acest lucru reprezintă o mare parte a ceea ce este Isus, încât când venim în această lume plină de suferință, dacă dorim să fim parte din lucrarea lui Hristos, trebuie să facem loc suferinței în viața noastră. Nu doar suferinței noastre, ci

și suferinței altora, așa încât să plângem cu cei ce plâng și să invităm suferința lor în viața noastră, să devenim parte din ea și să slujim în acel context. Iar când intrăm în această lume având loc pentru suferință și înțelegând că este una din principalele căi prin care Dumnezeu vrea să slujim în timp ce-L urmăm Hristos, începem să înțelegem inima lui Dumnezeu. Și atunci El ne purifică. Această suferință produce caracter, nădejde, perseverență. Astfel, Îl putem vedea pe Dumnezeu lucrând la curățirea vieții noastre în mijlocul suferinței la fel de mult, dacă nu chiar mai mult, decât oricare altă cale.

— dr. K. Erik Thoennes

Reținând mesajele lui Matei și Marcu, haideți să vedem cum răspunde Luca la întrebările noastre despre Isus și ucenicii Săi.

Cine este Isus în Luca?

Evanghelia lui Luca răspunde la întrebarea „Cine este Isus?” proclamând că este Mântuitorul plin de milă al lumii. Isus a adus mântuirea lui Dumnezeu pentru bogați și săraci deopotrivă, pentru lideri religioși și pentru proscriși. Vestea bună a lui Isus a fost pentru toți – chiar și pentru cei nebăgați în seamă și disprețuiți. Luca accentuează asta în multe moduri. Isus le-a cinstit pe Maria și Marta, cele două surori, într-o vreme în care mulți bărbați le considerau inferioare pe femei. Luca consemnează pilde și întâmplări despre femei, bolnavi, schilozi și chiar neevrei, ca exemple laudabile și demne de urmat. Isus a laudat-o pe văduva care a dăruit la Templu micile ei economii de o viață. Luca a povestit întâmplarea cu disprețuitul vameș pe nume Zacheu, a cărui reacție față de Isus a fost un exemplu pentru toți cititorii. În mod repetat, Luca consemnează grija lui Isus pentru oamenii respinși de societate sau trecuți cu vederea.

Ca să dăm un singur exemplu, urmăriți relatarea din Luca 7:12-16:

Când S-a apropiat de poarta cetății, iată că duceau la groapă pe un mort, singurul fiu al maicii lui, care era văduvă ... Domnului, când a văzut-o, I S-a făcut milă de ea și i-a zis: „Nu plânge!“ Apoi S-a apropiat și S-a atins de raclă. Cei ce o duceau s-au oprit. El a zis: „Tinerelule, scoală-te, îți spun!“ Mortul a șezut în capul oaselor și a început să vorbească. Isus l-a dat înapoi maicii lui. Toți au fost cuprinși de frică, slăveau pe Dumnezeu și ziceau: „Un mare proroc S-a ridicat între noi; și Dumnezeu a cercetat pe poporul Său.“ (Luca 7:12-16)

În lumea romană a primului secol, o văduvă care și-a pierdut fiul avea puține mijloace de a-și câștiga traiul. Accentuând compasiunea lui Isus pentru ea, Luca arată că lucrarea de mântuire a Domnului îi are în vedere chiar și pe săraci și neajutorați. Așa cum spun oamenii la sfârșitul acestei relatări, lucrarea lui Isus pentru cei nevoiași și neajutorați

era dovada că Dumnezeu venise să-Și ajute poporul.

Așadar, cum răspunde Evanghelia lui Luca la cea de-a doua întrebare: Cum Îl urmăm pe Isus? Ei bine, în acord cu grija lui Luca pentru săraci, un lucru pe care îl putem face este să fim miloși cu alții. Trebuie să avem grijă de săraci și să ne străduim să le împlinim nevoile. Trebuie să fim dispuși să dăruim ce avem, mâncare, bani și timp pentru a-i ajuta. De fapt, adesea Dumnezeu trimite creștini generoși ca răspuns la rugăciunile celor nevoiași. Așa cum spune Isus în Luca 12:33:

Vindeți ce aveți și dați milostenie. Faceți-vă rost de pungi care nu se învechesc, o comoară nesecată în ceruri, unde nu se apropie hoțul și unde nu roade molia. (Luca 12:33)

Când Îl urmăm pe Isus cu credincioșie, purtând de grijă poporului Său, El ne răsplătește cu o moștenire veșnică.

Un alt mod prin care Îl putem urma pe Isus este prin a avea deplină încredere că Dumnezeu ne va împlini și nouă nevoile. Iată cuvintele lui Isus din Luca 12:22-31:

Nu vă îngrijorați cu privire la viața voastră, gândindu-vă ce veți mânca, nici cu privire la trupul vostru, gândindu-vă cu ce vă veți îmbrăca... Să nu căutați ce veți mânca sau ce veți bea și nu vă frământați mintea... Căutați mai întâi Împărăția lui Dumnezeu, și toate aceste lucruri vi se vor da pe deasupra. (Luca 12:22-31)

Ca locuitori ai împărăției lui Dumnezeu, putem fi încrezători că Împăratul nostru, Isus Hristos, va avea grijă de noi și ne va împlini nevoile.

Acest accent pe încrederea în Mântuitor este strâns legat de alte două teme din Evanghelia lui Luca: pacea și bucuria. De exemplu, la începutul Evangheliei lui Luca, în Luca 2:10-14, citim această vestire îngerească:

Vă aduc o veste bună, care va fi o mare bucurie ... Slavă lui Dumnezeu în locurile preainalte și pace pe pământ... (Luca 2:10-14)

Douăzeci și două de capitole mai târziu, Luca încheie evanghelia în același mod în care a început-o. La sfârșitul relatării, ucenicii Îl urmau pe Isus și trăiau bucuria pe care îngerii o profețiseră în capitolul 2.

În Ioan 20, Isus spune de trei ori „Pace vouă.“ Și nu cred că era o salutare, ci cred că spune că aceasta este temelia realității. Chiar dacă tocmai ați trecut prin agonie, l-ați pierdut pe cel pe care l-ați iubit și n-ați știut că Mă voi întoarce, curând vă veți afla sub dictatura romană, ați trăit în oprimare, situația va deveni mult mai rea, vreau să știți ca Eu sunt aici și, când sunt aici, aduc o pace esențială. Eu sunt bucuria voastră. Așa că, indiferent ce se întâmplă, indiferent ce se întâmplă în exterior, indiferent ce se întâmplă în viața voastră, dacă Mă cunoașteți, aveți parte de temelia unei păci reale. Termenul biblic este „shalom,“ această domnie holistică, dreaptă a lui Dumnezeu, indiferent de circumstanțe. Și Eu aduc bucuria. Nu sunt aici doar să

vă calmez, ci să vă aduc bucuria autentică, bucuria care este mai mult decât o emoție. Bucuria care e înțelegerea că țin în mâna Mea întreaga lume și că nu voi lăsa să vi se întâmple nimic care nu trece întâi prin Mine, spune Isus. Îmi place cum descrie Pavel roadele Duhului. El spune că, atunci când Duhul Sfânt vine să umple viața creștinilor, toți veți iubi; următorul cuvânt este: veți avea bucurie. Cred că acestea sunt inseparabile. Desigur, Pavel adaugă încă șase roade, dar cel mai important lucrul este că, atunci când dragostea lui Dumnezeu este turnată sau adusă în inima mea, reacția e că nu trăiesc prin propria-mi înțelegere a realității, probabil foarte cinică, pesimistă și negativă. Dar când Isus e prezent, efectul este unul singur: Sunt împăcat. El a adus puterea Sa de înviere în viața mea și am bucurie, am nădejde, deoarece în Isus nu există înfrângere. Nu există lucruri care să se destrame. El unește toate lucrurile în mod holistic și complet.

— dr. Bill Ury

Iată cuvintele de încheiere ale lui Luca în 24:52-53:

După ce I s-au închinat, ei s-au întors în Ierusalim cu o mare bucurie. Și tot timpul stăteau în Templu și laudau și binecuvântau pe Dumnezeu. (Luca 24:52-53)

În Evanghelia lui Luca, a-L urma pe Isus înseamnă bucurie în mântuirea noastră și în toate binecuvântările lui Dumnezeu, odihnă liniștită în El, încredere că El ne va împlini toate nevoile și a fi gata să fim folosiți de El pentru a aduce aceste binecuvântări și altora.

După ce am văzut cum răspund Matei, Marcu și Luca la întrebările „Cine este Isus?” și „Cum Îl urmăm?”, suntem gata să abordăm modul unic în care răspunde Ioan la aceste întrebări.

Cine este Isus în Ioan?

În Evanghelia sa, Ioan îl portretizează pe Isus ca Fiu al lui Dumnezeu, care împlinește planul veșnic al mântuirii. Accentuând identitatea Sa de Fiu al lui Dumnezeu, Ioan vorbește despre relația unică a lui Isus cu Tatăl. Isus este revelația supremă a Tatălui și singurul care poate da viața veșnică tuturor celor care cred în El. De exemplu, în timp ce autorii celorlalte trei evangheliile își încep scrierile cu nașterea lui Isus sau cu lucrarea Sa pământească, Ioan își începe evanghelia afirmând că Fiul lui Dumnezeu a luat parte cu Tatăl la actul creației și că acum Tatăl este descoperit prin singurul Său Fiu.

Un alt mod prin care a comunicat Ioan acest mesaj glorios a fost prin afirmațiile „Eu sunt” ale lui Isus. În aceste afirmații, Isus face aluzie la numele de legământ al lui Dumnezeu, „Iahve,” tradus uneori ca „Iehova.” În Exodul 3:14, chiar Dumnezeu a explicat că „Iehova” înseamnă în esență „Eu sunt.” Isus face aluzie la acest nume în Ioan 6:35, unde spune: „Eu sunt Pâinea vieții.” De asemenea, se găsește în 8:12 și 9:5 în

propoziția „Eu sunt Lumina lumii.“ În 10:7, 9, citim „Eu sunt Poarta.“ În 11:25, citim „Eu sunt Învierea și Viața.“ În 14:6, citim „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața.“ În 15:1, citim „Eu sunt adevărata Viță.“ Iar în 8:58, Isus a făcut declarația culminantă: „Eu sunt.“ În fiecare din aceste situații, Isus Se declară purtătorul numelui sacru al lui Dumnezeu din Vechiul Testament și Îl descoperă pe Dumnezeu în propria-I persoană.

Poziția centrală a lui Isus în planul veșnic de mântuire al lui Dumnezeu este evidențiată în special în rugăciunea de mare preot din Ioan 17. Iată ce se roagă Isus în Ioan 17:24:

Tată, vreau ca acolo unde sunt Eu, să fie împreună cu Mine și aceia pe care Mi i-ai dat Tu, ca să vadă slava Mea, slavă pe care Mi-ai dat-o Tu; fiindcă Tu M-ai iubit înainte de întemeierea lumii. (Ioan 17:24)

Isus a legat mântuirea ucenicilor Lui de dragostea pe care o avea Tatăl pentru Fiul înainte de creație. Prin aceasta El spune că mântuirea noastră e revărsarea iubirii Tatălui pentru Isus.

Deci, dacă Ioan Îl portretizează pe Isus ca Fiul lui Dumnezeu care a împlinit planul veșnic al mântuirii, cum răspunde Evanghelia lui Ioan la cea de-a doua întrebare: Cum Îl urmăm pe Isus?

În Evanghelia după Ioan, principalul mod prin care Îl urmăm pe Isus este prin a fi iubiți de Dumnezeu și a arăta aceeași dragoste unii față de alții. Isus a stabilit acest model pe care să-l urmăm în multe feluri. Îl găsim, de pildă, în Ioan 17:23-26, unde Isus vorbește despre dragostea Tatălui pentru Fiul Său. Această dragoste veșnică a Tatălui pentru Fiul a stat la baza planului veșnic de mântuire împlinit de Isus. Deci este logic ca în Evanghelia lui Ioan ucenicia să fie caracterizată de dragoste. Așa cum le-a spus Isus ucenicilor Săi în Ioan 13:34-35:

Să vă iubiți unii pe alții; cum v-am iubit Eu, așa să vă iubiți și voi unii pe alții. Prin aceasta vor cunoaște toți că sunteți ucenicii Mei, dacă veți avea dragoste unii pentru alții. (Ioan 13:34-35)

Potrivit lui Ioan, îl urmăm pe Isus iubindu-ne unii pe alții așa cum ne iubește El.

În acest fel, ucenicia este inițiată și desfășurată în dragoste. Dragostea lui Dumnezeu pentru noi ne inițiază ucenicia, iar dragostea lui Dumnezeu prin noi către ceilalți este manifestarea ucenicii noastre. Asta ne ajută să înțelegem de ce se numește Ioan în evanghelia sa „ucenicul pe care Isus l-a iubit“ și nu „ucenicul care a iubit.“ Știa că abilitatea lui de a-i iubi pe alții izvora din adâncimea iubirii lui Isus pentru el. Ucenicii lui Isus sunt întâi iubiți și apoi chemați să se iubească unul pe altul.

Ne-am putea întreba dacă diferențele dintre cele patru evangheliile indică faptul că sunt incompatibile, că relatează întâmplări contradictorii, dar eu nu cred că așa stau lucrurile. Cred că cele patru evangheliile sunt patru perspective compatibile ale biografiei lui Isus. Toate cele patru evangheliile sunt unite de faptul că descriu viața Omului care este Dumnezeu întrupat, care vine în lume pentru a-i mântui pe păcătoși de păcat și de moarte. Și fiecare evanghelie Îl

privește pe Isus dintr-o perspectivă diferită și accentuează diferite detalii ale vieții Sale, dar aceste mesaje și perspective nu sunt contradictorii, ci compatibile.

— dr. Steve Cowan

CONCLUZIE

Această lecție a fost o introducere în studiul evangheliilor. Am studiat caracterul lor literar, observând că evangheliile sunt narațiuni istorice demne de încredere. Am abordat și statutul lor în Biserică, văzând că sunt o parte autentică a Noului Testament. Și le-am analizat prin comparație, constatând că toate relatează același lucru despre împărăția lui Dumnezeu, chiar dacă fiecare îl portretizează pe Isus și ucenicia în mod distinct.

Înțelegerea evangheliilor este crucială pentru fiecare creștin. Ne punem toată încrederea pentru viața aceasta și cea de apoi în mâinile lui Isus, pe care nu L-am văzut niciodată față în față. Tot ce știm despre El, știm prin Cuvântul Lui – mai ales din evanghelii. Să sperăm că ce am învățat în această lecție introductivă ne-a pregătit pentru a studia mai profund fiecare din cele patru evanghelii, pentru a înțelege cum ne influențează credința și viața mesajul fiecărui evanghelist.